

IO4 - Ajánlások a fiatalok polgári és politikai szerepvállalásának és részvételének növelésére - Európai papír

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**JELEN KIADVÁNY AZ ALÁBBI PROJEKT PARTNEREK
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL KÉSZÜLT:**

Az Európai Bizottság által e kiadvány elkészítéséhez nyújtott támogatás nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők véleményét tükrözi, és a Bizottság nem felel a benne foglalt információk bármilyen felhasználásáért.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
2. A YMB projekt összefoglalója	2
3. A fiatalok polgári és politikai szerepvállalása a partnerországokban	2
4. A Youth Myth Busters módszertana	2
5. A YMB bevált gyakorlat legjobb terméke	2
6. Ajánlások	2
7. Referenciák	2

1. Bevezetés

Ez az eljárási ajánlásokat tartalmazó dokumentum nemzetközi szinten érintett érdekelteknek és az Európai Parlament tagjainak szól, hogy személyre szabott megoldásokat javasoljon és támogassa a fiatalok, köztük a NEET-ek (az „oktatásban, foglalkoztatásban vagy képzésben nem részesülő” személyek) polgári és politikai szerepvállalásának előmozdítását az álhírek és a közösségi média témakörében.

Napjainkban a Covid járvány az álhírek és a félretájékoztatás óriási szárnyalását eredményezte. A járvány így nagyobb körben biztosított terepet olyan rosszindulatú szereplőknek, akik szívesen vetnek be számos eszközt különböző manipulációs célokra és a közvélemény befolyásolására. Most tehát az álhírekről való párbeszéd fontosabb, mint valaha, az hogy hogyan kell azokat azonosítani, illetve ellenük fellépni és az, hogy hogyan védjük meg magunkat ilyenekkel szemben, mint felhasználók.

Az ajánlások a Youth Myth Busters (YMB) projekt keretében a [KMOP – Társadalmi Akció és Innovációs Központ](#) (Görögország), [CARDET - Center for the Advancement of Research & Development in Educational Technology](#) (Ciprus), [ISES Egyesület](#) (Olaszország), [Youth Included](#) (Cseh Köztársaság) és [Cromo Alapítvány](#) (Magyarország) munkáján alapulnak, és a projekt megvalósításának legfontosabb eredményeire épülnek.

A Youth Myth Buster projekt eredményeinek elemzését és értékelését követően a nemzetközi partnerség kidolgozta ezt a dokumentumot, hogy a veszélyeztetett fiatalok (köztük a NEET-ek) polgári és politikai szerepvállalásának előmozdítása érdekében ajánlásokat tegyen a bevált gyakorlatokra, módszerekre és tevékenységekre.

Az utolsó fejezetben megfogalmazott ajánlások a kommunikáció világában különböző szinteken érintett valamennyi kulcsfontosságú szereplőnek szólnak: a hírek szerzőinek és befogadóinak, a döntéshozóknak, a pedagógusoknak és az nevelőknek arról, hogyan lehet javítani a fiatalok digitális műveltségét, és hogyan lehet támogatni a társadalmat az álhírek és a médiában megjelenő propaganda elleni küzdelemben.

A dokumentum egyúttal legjobb példaként bemutat egy álhírek elleni online kampányt, amelyet fiatalok indítottak, hogy inspirálják a közösségi vezetőket, tanárokat, pedagógusokat és politikai döntéshozókat.

2. A YMB projekt összefoglalója

Az Eurofound szerint a 15-20 éves fiatalok vagy az oktatásban, foglalkoztatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalok kevésbé érdeklődnek a politika iránt (csak [28,7%](#)), vagy nyilatkoznak választási hajlandóságról, és alacsonyabb társadalmi részvételt mutatnak (26,7%), mint a nem NEET-esek. Ugyanakkor az internet és a közösségi média növekvő használata új [útvonalakat](#) teremt a politikai és polgári szerepvállaláshoz. A közösségi médiaplatformok egyrészt számos demokratikus előnnyel járnak, például a politikusokkal történő nagyobb interakciót biztosítanak, ösztönzik a választási részvételt, és hangot adnak a más és kisebbségi nézeteket valló embereknek. Másrészt azonban elősegítették a politikai tiltakozások, a félretájékoztatás, a gyűlöletbeszéd és a propaganda terjedését.

Továbbá, figyelembe véve azt a tényt, hogy a [Covid-19 járvány](#) a félretájékoztatás és az álhírek felerősödését idézte elő, minden eddiginél fontosabb beszélni az álhírekről, arról, hogyan lehet felismerni azokat, fellépni ellenük, és hogy az emberek hogyan védjék meg magukat ilyenekkel szemben.

Ebben az összefüggésben a Youth Myth Busters a fiatal influenszerek ösztönzésével arra törekszik, hogy a társadalmi kirekesztés veszélyének kitett társaik (főként a NEET-ek) megerősítése érdekében ők vegyék át a Vezető szerepét, és így elősegítsék az utóbbiak polgári és politikai szerepvállalását, hogy küzdjenek az álhírek, a manipuláció és a propaganda ellen.

E célja elérése érdekében a projekt egy **kapacitásépítő programot dolgozott ki a fiatal influenszerek** számára, melynek célja, hogy felkészítse őket az ifjúsági vezető szerepkörének betöltésére. A résztvevő partnerek emellett kidolgoztak egy **e-learning platformot**, amelynek célja az álhírekkel szemben fellépni kívánó fiatalok készségeinek fejlesztése; egy **eszköztárat**, amelynek célja, hogy a fiataloknak irányt mutasson a mítoszromboló (myth busting) csoportok és akciók megszervezésében és végrehajtásában; valamint nemzeti és európai szintű **eljárási ajánlásokat tartalmazó dokumentumokat** arról, hogy a politikai döntéshozók egyidejűleg hogyan növelhetik a fiatalok polgári és politikai szerepvállalását, és hogyan léphetnek fel az álhírek ellen.

Ami az e-learning platformot illeti, itt érhető el: <https://elearning.youthmythbusters.eu/>. Ez a platform ingyenes és két részből áll: egyik a Fiatal Influenszerek számára készült (akik már járatosak az álhírek elleni fellépésben) és a másik rész azoknak a fiataloknak szól, akik az álhírek elleni fellépés kapcsán szeretnék ismereteiket fejleszteni illetve abban, hogy aktív polgárokká válhassanak. A platform emellett olyan online térként is szolgál, ahol a fiatalok

kommunikálhatnak a fiatal influenszerekkel, hogy erős hálózatot hozzanak létre, és ezzel megkönnyítsék együttműködésüket.

A fő képzési program a fiataloknak szól, és a következő online modulokat tartalmazza:

- Médiaműveltség
- Polgári és politikai szerepvállalás
- Média influenszer viselkedés
- Le a leplet az álhírekről!
- Gyűlöletbeszéd

A tanfolyamok elvégzésével a résztvevőknek lehetőségük van letölteni az erről szóló online tanúsítványt. Eddig 268 fiatal regisztrált a platformon Görögországból, Ciprusról, Olaszországból, a Cseh Köztársaságból és Magyarországról, akik közül 141-en fejezték be a tanfolyamot és kapták meg a tanúsítványt.

A tartalom angol, görög, olasz, cseh és magyar nyelven érhető el.

3. A fiatalok polgári és politikai szerepvállalása a partnerországokban

Ebben a fejezetben, szeretnénk betekintést nyújtani abba, hogy a partnerországokban hol tart a fiatalok polgári és politikai szerepvállalása és médiaműveltsége.

Görögország

A 2008-as pénzügyi válságot követően gyér politikai szerepvállalásuk és az EU működésével kapcsolatos fenntartásaik okán három nagy ifjúsági csoport kezdett lelkesedni a populista retorika iránt: a dolgozó szegények, a fiatal munkanélküliek és a NEET-ek. Ezek az emberek csalódtak a politikai pártokban, nem bíznak az intézményekben, és érdektelennek mutatkoznak a politika iránt.

A szegénység ráadásul az európai és különösen a görögországi fiatalokat is érintette, hiszen a fiatalok 38,1%-át fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztés veszélye (Eurostat, 2019). Ez a helyzet jelentősen rontja a fiatalok aktív társadalmi szerepvállalását, mivel elszigeteltebbnek és kirekesztettebbnek érzik magukat.

Ugyanakkor a legnehezebb helyzetben a NEET-ek vannak, akik továbbra is a szociálisan legkiszolgáltatottabb csoportot alkotják Európában. Esetükben különösen nagy a valószínűsége annak, hogy társadalmilag kirekesztetté válnak, és gyakran kilátástalan jövő elé néznek, mivel nem vesznek részt a foglalkoztatásban, oktatásban vagy képzésben. [2015-ben az összes fiatal 12%-a volt NEET, de Olaszországban és Görögországban a NEET-ek aránya meghaladta a 23%-ot.](#)

Ezzel összefüggésben kell megjegyezni, hogy a görögországi fiatalok részvétele a 2015-ös uniós választásokon az uniós átlag alatt maradt. Valójában a fiatalok 66%-a szavazott, míg az uniós átlag 68% volt (Európai Bizottság, A fiatalok bevonása, összekapcsolása és felhatalmazása: az új EU Ifjúsági Stratégia, 2017).

Az Európai Ifjúság 2017 szeptemberében közzétett felmérése (Flash Eurobarometer 455) szerint azonban a görög fiatalok válaszai azt mutatják, hogy egyre többen vesznek részt önkéntes tevékenységekben, illetve olyan tevékenységekben vagy projektekben, amelyek célja a más országok fiataljaival való együttműködés előmozdítása.

Annak ellenére, hogy a görög fiatalok a közelmúltbeli pénzügyi válság utóhatásaival küzdenek, számos, a polgári részvételt elősegítő projektben vettek részt, igaz, még mindig sok a tennivaló.

Az e törekvéshez és a görögországi fiatalok szerepvállalásának erősítéséhez hozzájáruló egyik kezdeményezés a „[Stratégiai keretrendszer a fiatalok szerepvállalásának erősítéséhez](#)”, amely felhívás az ország helyi társadalmainak buzdítására annak érdekében, hogy olyan környezetet teremtsenek, amely jobb lehetőségeket biztosít minden fiatal számára.

Az álhírek elleni küzdelem az egyik legnagyobb kihívást jelentő kérdés, amellyel a világnak jelenleg szembe kell néznie. Olyan kérdés, amely mindannyiunkat érint. A Covid-19 járvány és a közösségi média megnövekedett használata még égetőbbé tette e kérdés fontosságát. Tanulmányok igazolták, hogy az álhírek gyorsabban terjednek a közösségi médián, mint az igaz történetek. Az MIT által közzétett felmérés szerint különösen a Twitteren jellemző, hogy 70%-al nagyobb az esélye annak, hogy egy álhírt újra közzé tesznek, mint egy igaz történetet.

Ugyanakkor a digitális korszakban élő emberek idejük nagy részét online töltik. Az Eurostat szerint a 16 és 74 év közötti görög lakosság 53%-a rendelkezik legalább egy közösségi média fiókkal. Ez az arány a fiatalok (16 és 24 év közötti fiatalok) körében Görögországban 90%, ami meghaladja az uniós átlagot, amely 87%.

Ciprus

Ciprus politikai berendezkedését egy nagyon jól fejlett, erős pártrendszer jellemzi, amely áthatja a társadalom legtöbb intézményét, és emellett a lakosság polgári és politikai szerepvállalását. Ez a fajta politikai szervezet elősegíti az alulról felfelé irányuló, hierarchikus és szűrt visszacsatolást. Az elmúlt két évtizedben az internet és a közösségi média elterjedése vegyes eredményeket hozott, mivel a politikusok nagyobb elszámoltathatóságát és a közösségi média közvetlensége révén való elérhetőségüket a félretájékoztatás, dezinformáció, figyelemelterelés és szenzációhajhászás ellensúlyozza.

A Nemzetközösségi szervezet 2020-as Globális Ifjúsági Fejlődési Index című tanulmánya szerint Ciprus a 181 ország közül különböző mutatók alapján a 18. helyen áll. Ezzel szemben a mutató szerint a Ciprusi Ifjúság „...oktatásban a 41., munkavállalás és lehetőségek terén a 22., egyenlőség és inkluzivitás terén a 28., egészség és jólét területén a 16., béke és biztonság területén a 41. és a politikai és polgári szerepvállalásban 88...” A különbség a politikai részvétel hagyományos kereteivel magyarázható, ami leginkább a választási távolmaradásban nyilvánul meg, amely a 2009-19-es évtized minden választásán negatív rekordot ért el. A választási részvétel, különösen a fiatalok esetében, nagyon aggasztó, mivel a legalapvetőbb állampolgári kötelességekben való részvétel, valamint a tudatosság, az elkötelezettség és a politikai berendezkedés iránti bizalom nagyon alacsony.

A ciprusi fiatalok, azaz a 18 és 29 év közöttiek, minden bizonnyal profitálhatnak az érdemi politikai részvételből, mivel az olyan problémák, mint a munkalehetőségek hiánya, az éghajlatváltozással szembeni tétlenség, az egyenlőtlenség, a politikai megosztottság, a korrupció, a csökkenő kormányzati támogatás és a szólásszabadságot megkérdőjelező problémák a 21. század második évtizedében jelentős problémává váltak.

Ahogy több társadalomban, úgy az interneten is létrejöttek az online közösségek, amelyek lehetővé tették számukra, hogy felemelkedjenek és tiltakozzanak, így a politikai pártoktól elvették a hatalom és az ellenőrzés egy részét. Az utóbbi időben számos spontán tünetést szerveztek az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az emberi jogok (LMBTQI, menekültek), a politikai-gazdasági korrupció elleni és a sziget egyesítését szorgalmazó intézkedések érdekében. A másrészről viszont az online gyűlölet és az erőszakos bűncselekmények számának növekedése a lakosság egy fiatalabb szélsőjobboldali részét helyezte előtérbe.

A fiatalok állampolgári részvételének egyik fő akadály, hogy nincs fokozatos részvételi megközelítés a konstruktív politikai szerepvállaláshoz szükséges politikai készségek (kritikai, digitális, retorikai írástudás) kialakításához. Ez annak tudható be, hogy a kormány nem érdekelt a formális és informális oktatáson, gyakorlati részvételen és a helyi közösségekben látható hatásán keresztül történő demokratikus és tájékozott népszerűség megteremtésében, valamint hogy a kormány nem hajlandó eredményes és konstruktív módon konzultálni polgáraival. Az ifjúsági szervezeteken belül a megközelítések általában sablonosak, statikusak és didaktikusak, nem pedig autentikusak, dinamikusak és dialektikusak. A család kultúrája is hibáztatható, ahol az engedelmisséget jobban értékelik, mint az őszinteséget, a kritikus véleménynyilvánítást vagy a biztonságos térben folytatott vitát.

Olaszország

Olaszországban a 145/2018-as törvény a Nemzeti Ifjúsági Tanácsot (CNG) „konzultatív és képviseleti testületként” határozta meg, és megállapította, hogy „meghallgatják azokban a kérdésekben, amelyeket a Minisztertanács elnöke vagy a delegált politikai hatóság megfelelőnek tart a vizsgálatára bocsátani”.

Hasonlóképpen, minden miniszter kikérheti a CNG véleményét „a fiatalabb generációkra hatást gyakorló ügyekben és politikákban”.

Az elmúlt tíz évben a legfontosabb olasz ifjúsági szövetségeket tömörítő Nemzeti Ifjúsági Fórum következetesen konzultációs tevékenységet folytatott a fiatal generációkkal az őket érdeklő és foglalkoztató legfontosabb kérdésekről. Ez a tevékenység az Ifjúságpolitikai és Egyetemes Polgári Szolgálat Főosztályának is folyamatos támogatásának köszönhetően valósult meg, amely külön megállapodásokon keresztül finanszírozott olyan projekteket, amelyek kifejezetten a fiatalok irányultságának felderítését célozták.

Jelenleg nemzetközileg széles körben elismert tény, hogy a mai olasz fiatal generációkat a korábbiakhoz képest kevésbé érdekli a politika. Általában két meggyőző magyarázatot adtak: egyrészt a fiatalabb generációk alacsonyabb politikai érdeklődését és politikai részvételét a politikai elkötelezettség általánosabb csökkenésének következményeként magyarázták, amely a nyugati országokban és a generációk között általános (az úgynevezett hanyatlási tézis); másrészt a helyettesítési tézis szerint a látszólagos csökkenés inkább a politikai részvétel fiatalabb generációk általi kifejezőmódjának átalakulását jelenti. Még ha vonakodnak is a politikai pártokhoz való csatlakozástól és az intézményes részvétel más formáitól, a fiatalok mindig vonzódnak az önkéntes egyesületekhez, a társadalmi mozgalmakhoz és más polgári csoportokhoz.

A "fiatalok részvételének paradoxonaként" emlegetett jelenség szerint azonban a formális (vagy hagyományos) részvételi formák visszaszorulásával párhuzamosan az utóbbi években a részvétel informális (vagy nem hagyományos) formái is növekedtek.

Az ebben a témában végzett kutatások azt mutatják, hogy az olaszországi fiatalok sokféleképpen fejezik ki politikai érdeklődésüket, például informálisan szervezett kampányok támogatásával vagy tömegdemonstrációkon való részvétellel.

A nem hagyományos részvétel a digitális környezetben is zajlik, ahol sokféle kifejezőmódja jelentkezik, a közösségekben folytatott politikai vitákban való részvételtől kezdve a petíciók aláírásán át a közösségi hálózatokon közzétett politikai kommentekig.

Olaszországban a We are social ügynökség "Digital 2020" című éves jelentésében bemutatott adatok szerint közel 50 millió felhasználó szörfözik naponta az interneten, és 35 millióan aktívak a közösségi csatornákon.

Különösen magas a fiatalok internethasználata: az OECD legutóbbi, "Digital Economy Outlook 2020" című jelentésének adatai azt mutatják, hogy a gyerekek első internet-hozzáféréskor betöltött életkora az elmúlt években szinte valamennyi OECD-országban csökkent.

Ezt a helyzetet tükrözi az ISTAT „Citizens and ICT 2019” (Cittadini e ICT 2019) című éves jelentése is, amelyben a leírja, hogy [a lányok és fiúk arra, vonatkozó felkészítése, hogy tudatosan mozogjanak a technológiák által áthatott világban általában hiányzik](#).

Az internethasználók aránya a 6-14 éves korcsoportban nagyon magas (75%), majd tovább növekszik a 15-19 éves (94,1%) és a 20-24 éves (94,2%) korcsoportokban.

Az ISTAT adatai azt is mutatják, hogy a használt eszköztől függetlenül nagyon kevesen használják a világhálót újságok és online magazinok olvasására, információszerzésre (a 14-17 évesek 39,9%-a, a 18-19 évesek 52,8%-a), mindkét korcsoportban a lányok többségével.

Megállapító tehát, hogy az olasz fiatalok polgári és politikai szerepvállalása az utóbbi években "onlife"-ként definiálható, a valóság olyan értelmezéseként, amely a kettősség leküzdése céljával az online és offline dimenziók elválaszthatatlanságát ragadja meg.

A két dimenzió közötti folyamatos átjárhatóságot maguk a fiatalok is megerősítik, akik mindkét dimenzióhoz tartozó médiát és platformot használnak, gördülékenyen kombinálva váltanak egyikről a másikra, és igényeiknek és érdeklődésüknek megfelelően használják őket, gyakran egyszerre. Ezt elsősorban azért teszik, hogy megosszák tapasztalataikat, bővítsék hálózatukat, új ismeretségeket kössenek, tájékozódjanak társadalmi kérdésekről, de azért is, hogy szerveződjenek és cselekedjenek. Az olasz fiatalok az infoszférát a tájékoztatás és a részvétel eszközeként fogják fel, olyan lehetőségként, amelyen keresztül kifejtethetik személyes véleményüket, terjeszthetik azt, és ez által befolyásolhatnak másokat. Ahhoz azonban, hogy a legtöbbet hozzassuk ki ebből a hozzáállásból, elengedhetetlen a fiatalok készségeinek megerősítése, a soft skillektől (humán készség) a digitális készségekig, hogy biztonságosan, tudatosan és részvételen alapuló módon kísérletezhessenek az életben való részvétel új formáival is.

Cseh Köztársaság

A polgári és politikai részvétel kérdése a Cseh Köztársaságban az elmúlt évek egyik fontos témájává vált. A csehek új generációja rendelkezik néhány olyan előnyös alapismerettel, amely segíthet az aktív civil társadalom kialakításában. Esetükben viszonylag magas az iskolázottság, viszonylag jó az életszínvonal és létezik egy erős középosztály. A gyermekek és fiatalok részvételének leggyakoribb módja a polgári társulások valamelyikében való részvétel. Ezek leginkább a fiatalok számára kínálnak aktív programot a szabadidő eltöltésére. A gyermekek és fiatalok bevonásának ez a módja nagy hagyományokkal rendelkezik a Cseh Köztársaságban.

A cseh oktatási rendszer már nagyon korán lehetőséget biztosít a fiataloknak a civil részvételre. A „Gyermekek és fiatalok nemzeti parlamentje” projekt a gyermekönkormányzatok iskolai, települési és regionális szintű struktúrájára terjed ki, és jelen van az általános és középiskolákban. A projekt fő gondolata a legalacsonyabb struktúráktól kezdve az iskolai parlamenteken/önkormányzatokon/tanácsokon keresztül valósul meg. Az egyetemeken a civil részvételt az akadémiai szenátusok képviselik. Ennek az önkormányzati típusnak két kamarája van, az egyiket a tanárok, a másikat a diákok alkotják. A választások az akadémiai szenátus alapszabálya szerint zajlanak. A diákok és a tanárok a választásokon szavazással választhatják meg képviselőiket az Akadémiai Szenátusba. Ebben az esetben a részvétel egyben megbízatás adása a választott képviselőknek, akiknek joguk van csoportjuk nevében eljárni. A szenátusok az üléseiken megvitatják az aktuális kérdéseket, és megpróbálnak megfelelő megoldásokat találni. Általában a szenátusok viszonylag nagy hatáskörrel rendelkeznek, ez természetesen mindig az adott iskolától és az egyes hatáskörök szabályozásától függ.

A fiatalok különböző politikai irányultságú szervezetekben is részt vesznek. Ezek általában olyan polgári egyesületek, amelyek politikailag is elkötelezettek olyan politikai pártok felé, amelyekhez ideológiailag közelítenek. E szervezetek tagjai általában ténylegesen politikai pártok tagjaivá

válnak, és legalább a közösségi politikában részt is vesznek. Az ifjúsági politikai egyesületben való részvétel így lehetőséget teremt a további politikai karrierépítésre.

Bár a Cseh Köztársaságban egyre növekvő az érdeklődés a polgári és politikai részvétel iránt, ez az arány még mindig alacsony. A főbb gondok és korlátok az alábbiak:

- Elégtelen és korlátozott tájékoztatás a részvételi lehetőségekről: a kutatás szerint a fiatalok több mint fele úgy gondolja, hogy nem kap elegendő tájékoztatást a részvételi lehetőségekről, annak ellenére, hogy érdekelné őket.
- A kezdeményezések és a polgári szerepvállalás iránti érdeklődés hiánya: a fiatalok többsége a polgári szerepvállalást és a politikai részvételt haszontalannak és jelentéktelennek tartja, olyan dolgoknak, amelyek csak "időpocsékolásnak" számítanak, és ezért nem vesznek részt benne.
- A gyermeknevelés, oktatás és a családtagok befolyása.
- Az előítélet, mely szerint valamit nem lehet befolyásolni és megváltoztatni.
- Az ország kommunista múltja: az ország történelmében nem gyökerezik az, hogy az ember beleszóljon az őket közvetlenül érintő dolgokba.
- A média negatív befolyása: A cseh közösségi média nem támogatja eléggé a polgári és politikai részvételt, de van remény arra, hogy ez a jövőben megváltozhat.

Magyarország

A statisztikák azt mutatják, hogy Magyarország az európai átlag felett teljesít a korai iskolaelhagyók vagy NEET-ek tekintetében (Eurostat 2019), a PISA-teszteken (PISA 2018) pedig gyengébben, ami az oktatási rendszer problémáira utal. A szegénység, a munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés kockázata nagyobb a korai iskolaelhagyók körében, ezért az EU célul tűzte ki, hogy 2020-ra 10,0 %-ra csökkenti a korai iskolaelhagyók (18-24 évesek) arányát. Magyarország a 12%-os eredményével az átlag fölött áll. A magyarországi diákok az OECD-átlagnál gyengébben teljesítettek olvasásból, matematikából és természettudományokból. A PISA-tesztek azt mutatják, hogy az OECD-országokban tíz 15 éves gyerekből csak egy tudja megkülönböztetni a tényeket a véleményektől.

A fenti problémákat tovább súlyosbította a 16 éves korra csökkentett tankötelezettség, ami a hátrányos helyzetű fiatalok további elmaradását és a társadalmi különbségek elmélyülését eredményezte.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény keretében a középfokú oktatás kötelező tantervének részeként létezik egy pozitív gyakorlat, nevezetesen az iskolai közösségi szolgálat, amely szerint az érettségi bizonyítvány megszerzésének előfeltétele 50 óra közösségi szolgálat. A közösségi szolgálat szervezett egyéni vagy csoportos tevékenység nyolc területen: oktatás, környezetvédelem, egészségügy, kulturális és közösségi jólét, szociális és játékonysági

tevékenység, katasztrófaelhárítás, fogyatékkal élők. A közösséget kell szolgálnia, nem finanszírozott, és pedagógiaileg felkészített. Így a tanulók kapcsolatba kerülnek a magyar civil szervezetekkel, és aktívvá válnak a választott területen. Ez remélhetőleg életre szóló élményt jelent számukra, és hosszú távon elősegíti a fiatalok aktívabb szerepvállalását.

Nemzetközi kutatások szerint azonban a [magyar fiatalok körében a legnagyobb az ellenségesség és az előítéletesség mindenféle kisebbséggel szemben](#). Sajnos a migráció és a különböző kisebbségi csoportok (pl. LMBTQI+ közösségek, roma kisebbségek) elleni kommunikációt a központi kormánypropaganda által dominált média irányítja, amely erősen befolyásolja az erre fogékony és kevésbé tájékozott emberek véleményét.

A folyamatos gyűlöletkeltő kormányzati kommunikáció, a demokratikus intézmények leépítése, az idegengyűlölet és a megfélemlítés sok esetben azt eredményezi, hogy a fiatalok visszahúzódnak a saját világukba vagy külföldre menekülnek, ami azt jelenti, hogy még kevesebb fiatal válik aktív polgárrá Magyarországon.

A felmérések azt mutatják, hogy az egyetemi hallgatók Európában mindenhol, így Magyarországon is sokkal aktívabbak, mint alacsonyabb végzettségű társaik, és jellemzően [a felsőfokú végzettségűek körében továbbra is nagyobb az igény az állampolgári részvételre](#). Az egyetemi hallgatók körében is egyre gyakoribb a külföldi tapasztalatszerzés és a nemzetközi projekteken való részvétel igénye.

[A legtöbb fiatal tisztában van az álhírek és az online zaklatás veszélyeivel Magyarországon, mégsem félnek attól, hogy ők maguk is áldozattá válhatnak](#). Fontos azonban hangsúlyozni, hogy ezeket az ismereteket általában nem az iskolában vagy a szüleiktől szerzik meg. A tudatos internethasználat és a médiaműveltség terén is nagyon nagy különbségek vannak az iskolai végzettség és a társadalmi helyzet függvényében. A pedagógusoknak és a szülőknek nagy felelősségük van abban, hogy segítsék a fiatalokat e kompetenciák fejlesztésében.

A Covid-19 járvány miatt előtérbe kerültek az álhírek, köztük az oltásellenes hírek is. Ez cselekvésre ösztönözte a kormányt, és elfogadták a büntető törvénykönyv módosítását, amely lehetővé teszi, hogy a hatóság indokolt esetben büntetőeljárást indíthasson az álhírgyártók ellen. 2020 tavaszán, a Covid-19 járvány kapcsán, amikor rengeteg álhír jelent meg, a rémhírterjesztés új tényállását is bevezették a büntető törvénykönyvbe. Aki közveszéllyel összefüggésben valótlan tényt állít vagy terjeszt, a bűncselekményért három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. (Magyar Büntető törvénykönyv 337.§)

A járványhoz kapcsolódó álhírek terjedése azonban a fiatalokban is tudatosította az álhírek felismerését, a hírek mögötti tények ellenőrzésének és a kritikus gondolkodás fontosságát.

4. A Youth Myth Busters módszertana

Ez a fejezet bepillantást nyújt abba, hogy a Youth Myth Buster projekt módszertana hogyan épült fel és került végrehajtásra a partnerországokban. A végrehajtás során kipróbált gyakorlatok néhány bevált módszert eredményeznek arra vonatkozóan, hogyan lehet ifjúsági projektet létrehozni az álhírek, a propaganda és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem érdekében.

A fiatalok széles körű közösségi médiahasználatára és az a tény, hogy a közösségi média fontos szerepet játszik az álhírek terjesztésében, szolgáltak indokul arra, hogy ebben a vállalkozásban a fiatalokat aktivizálják az álhírek ellen, és ezzel növeljék állampolgári elkötelezettségüket.

A partnerek minden országban fiatal influenszerekkel és fiatalokkal (összesen 25-30 fővel) működtek együtt a kettős cél elérése érdekében:

- Az álhírek elleni fellépés
- A fiatalok polgári és politikai szerepvállalásának növelése

Minden partner hálózatépítéssel, online képzésekkel és workshopokkal kezdte a projektet a platformon (<https://elearning.youthmythbusters.eu/>), itt elmagyarázták az elvárásokat és a lehetőségeket, valamint azt, hogy a Youth Myth Busting csapatoknak hogyan kell együttműködniük az álhírekkel szembeni fellépés során.

A projekt megvalósítása során a legnagyobb kihívást a fiatalok érdeklődésének fenntartása és az online tevékenységekbe való bevonása jelentette. A személyes kommunikáció hiánya és a Covid-19 zárlatok okozta digitális túlterheltség még nehezebbé tette az érdeklődés fenntartását. E kihívás leküzdésére a partnerek különböző megoldásokkal álltak elő.

A **KMOP** a fiatal influenszerekkel és a Nemzeti Tanácsadó Testülettel együttműködve online workshopokat szervezett és e-maileket váltott, hogy a résztvevőket aktívan tartsa, támogassa őket a projekt teljes megvalósítása során, és szükség esetén bármilyen támogatást nyújtson. A **KMOP** azt tanácsolta a résztvevőknek, hogy online eszközök segítségével készítsenek fotókat, videókat és mémeket, hogy felhívják a figyelmet az álhírek, a propaganda és az online gyűlöletbeszéd elleni küzdelem fontosságára. A fiatal influenszerek és a Nemzeti Tanácsadó Testület által meghatározott eljárás általános megközelítése az az állítás volt, miszerint "az 5G terjeszti Covid-19 betegséget". Az összes mítoszromboló csapat együttműködött annak érdekében, hogy eredeti tartalmat hozzanak létre ennek az állításnak a megválaszolására. Ez a téma aktívan fenntartotta a résztvevők érdeklődését, mivel ez egy mindannyiunkat érintő aktuális kérdés.

A **Youth Included** az Instagram és a Facebook mikrobloggereit célozta meg, mivel ők közelebb állnak a közönségükhöz, és közvetlenül kommunikálnak a követőikkel. Olyan bloggereket kerestek, akiknek az érdeklődési köre olyan témákat érint, mint a politika, a feminizmus, a fenntartható fejlődés, az ökológia, az oktatás, a média stb. A Covid-19 világjárvány rengeteg anyagot és témát vetett fel influenszerek számára az álhírek, a propaganda stb. terén.

Magyarországon egy olyan struktúra kiépítésével, amelyben a fiatalokat fiatal influenszerek és vezetők (egyetemi hallgatók) irányították, a résztvevők nem a felnőttektől, hanem a társaiktól kaptak útmutatást. Az teljes folyamat 3 hónapig tartott, kezdve a fiatal vezetők felkészítésével, folytatva a fiatalok csoporttagjainak felkutatásával és megszervezésével, majd a fiatalok kreatív tevékenységével, végül pedig a létrehozott termékek bemutatásával. A **Cromo** munkatársai kéthetente találkoztak a fiatal vezetőkkel, míg a fiatal vezetők a közösségi médián keresztül heti kapcsolatban álltak a fiatal csapattagokkal. A Covid-helyzet miatt a teljes folyamat online zajlott. Ez azonban lehetővé tette, hogy a fiatalok az egész országból részt vegyenek, illetve a kevésbé kiváltságos fiatalok is részesei lehettek a projektnek.

Hasonlóképpen, **Olaszországban** a projekt megvalósításában az 5 fiatal influenszer kulcsszerepet játszott. Különböző személyiségüknek, érdeklődési körüknek és online közösségeiknek köszönhetően sikerült aktivizálnunk a NEET-eket és más fiatalokat mind az online platformok által nyújtott képzésben, mind az álhírek, a propaganda és az online gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben. A Covid-19 világjárvány miatti korlátozások okán a projekt minden tevékenysége online zajlott. A helyzet jó oldala azonban az volt, hogy a más-más olasz városokból származó fiatalok is részt vehettek a projektben. A Fiatal Influenszerek nagyszerűen támogatták a résztvevőket azzal, hogy ötletekkel és személyes hanggal segítették őket abban, hogy bevonják őket és további információkra legyenek fogékonyak.

Cipruson az ifjúsági mítoszromboló csapatok két fő témája az 5G mobilinternet-antennák telepítése és a Covid-19 járvány közötti konspiratív kapcsolat, valamint a lusta menekültek népszerű gyűlöletmítosza volt, amely igazolja a nacionalista, idegengyűlölő és embergyűlölő politikai gyakorlatot azokkal az emberekkel szemben, akiknek az élete gyökeresen megváltozott. A **CARDET** olyan technikai lehetőségeket biztosított az influenszereknek és a fiataloknak, mint a videó készítés, a feliratozás és a közösségi médiába szánt plakátok készítése. Általánosságban elmondható, hogy a fiatalok absztrakt gondolkodással történő kinevelése nem nyerő stratégia az elkötelezettség előmozdítására. Az elköteleződés számos gyakorlati készség és kompetencia fejlesztését és együttműködését igényli, valamint konstruktív támogatással és facilitációval lezajlott próbálkozások és hibák több fordulóját.

Összefoglalva, valamennyi partner megtalálta a módját annak, hogy bevonja és fenntartsa a fiatalok érdeklődését az álhírek gyűjtése, az álhírek azonosítása vonatkozásában és az álhírek, a propaganda és a manipuláció elleni sikeres kampányokban. A záratok miatt pedig más lehetőségek is adódtak. Tanárok kerestek meg minket, és nem formális digitális oktatási témákat

kerestek, hogy gazdagítsák távolléti digitális iskolai programjukat. Ehhez a belépési pont a [YMB eLearning platform](#) volt, amely egy online kompetenciafejlesztő eszköz, melyet az állampolgári és politikai elkötelezettség, valamint az álhírek, a manipuláció és a propaganda elleni küzdelem előmozdítására hoztak létre. Az online leckék elvégzése után a fiatalok szorosabban kapcsolódtak a médiaműveltség témáihoz, és könnyebben csatlakoztak a programunkhoz.

Egy másik, minden országban közös nehézség volt még, hogy nem sok fiatal tekinti magát influenszernek, és kibújjik e felelősség alól. Az emberek ösztönösen érzik, milyen felelősséggel jár, ha valaki influenszer, illetve az influenszer kifejezést a vizuális internet egy bizonyos szegmense, nevezetesen a divat, a zene és a táncos vloggerek „megbélyegezték”. Ezt követően arról kellett beszélnünk, hogy személyes és digitális identitásunk hogyan olvadt össze, és hogy mindenki, akinek a családjánál szélesebb a társadalmi köre, a megosztások, posztok, kedvelések és kommentek révén alapértelmezetten influenszernek számít.

5. A YMB bevált gyakorlat legjobb terméke

A nemzetközi közönség által legjobb ifjúsági mítoszromboló csapatnak a Hajszán Csenge fiatal influenszer által vezetett Hungarian Urban Legends Instagram-kampányt választották. A 4 fiatalból álló csapat, Szalai Patrícia, Szabó Marcell, Butty Angelika, Vida Fanni úgy döntött, hogy létrehoznak egy Instagram oldalt és kampányt indítanak érdekes hazai és külföldi városi legendákról.

Választásuk oka az volt, hogy izgalmasnak és érdekesnek tűnt, hogy ennyi történet kapcsolódhat egy adott városhoz. Ezzel az Instagram-kampánnyal jobban megismerték saját városukat és más külföldi városokat. A kampány közzétételéhez az Instagramot választották, mivel az Instagram a fiatalok legnézettebb / legelőkelőbb internetes fóruma.

A kampány itt tekinthető meg: <https://www.instagram.com/varosi.legendak/>

A 2021 márciusában megosztott összesen 8 posztot 361 alkalommal kedvelték. Az oldalnak jelenleg 94 követője van. A posztok magyar és angol nyelven íródtak. A csapat heti rendszerességgel online dolgozott, és igazi csapattá váltak, tagjaik közös felelősséggel dolgoztak.

Az öttagú zsűri (Nemzeti Tanácsadó Testület és szakértők) 91/100 pontot adott a következő szempontok alapján:

- a Myth Busting Action témaköreinek való megfelelés (5 pont)
- kommunikációs hatékonyság (5 pont)
- téma eredetiség (5 pont)
- megvalósítás minősége (5 pont)

Mint a magyar győztes kampány, részt vettek a partnerség által szervezett Európai Közönségdíj versenyen.

6. Ajánlások

Az ajánlások a különböző nemzetközi szintű érdekelteknek és döntéshozóknak szólnak arról, hogy miként támogathatják az álhírek elleni küzdelmet, hogyan növelhetik a fiatalok polgári és politikai szerepvállalását, vagy hogyan kombinálhatják e két tevékenységet.

A társadalom félretájékoztatással szembeni ellenálló képességének növelése érdekében - amint azt az [Álhírekkel és az online félretájékoztatással foglalkozó magas szintű szakértői csoport](#) zárójelentésében kijelentette - fontos:

1. az online hírek átláthatóságának fokozása, beleértve a hírek online terjesztését lehetővé tevő rendszerekre vonatkozó adatok megfelelő és az adatvédelemmel összhangban lévő megosztását;
2. a média- és információs műveltség előmozdítása a félretájékoztatással szemben, és a felhasználók segítése a digitális médiakörnyezetben való eligazodásban;
3. olyan eszközök kifejlesztése, amelyek lehetővé teszik a felhasználók és az újságírók számára a félretájékoztatás elleni küzdelmet és a gyorsan fejlődő információs technológiák iránti pozitív elkötelezettséget;
4. az európai hírmédia ökoszisztéma sokszínűségének és fenntarthatóságának megőrzése, valamint a félretájékoztatás európai hatásával kapcsolatos folyamatos kutatás előmozdítása a különböző szereplők által hozott intézkedések értékelése és a szükséges válaszlépések folyamatos kiigazítása érdekében.

Ajánlások az illetékes kormányzati hatóságok/az Európai Parlament számára:

1. A hatóságok ösztönzése az aktív polgári szerepvállalás fontosságáról szóló figyelemfelkeltő kampányok végrehajtására.
2. Az iskolai szakemberek és ifjúsági szervezetek vezetőinek stb. ösztönzése és támogatása, az olyan tanórán kívüli tevékenységek szervezésére, amelyek célja az állampolgári elkötelezettség előmozdítása, valamint az idegengyűlölet és az álhírek elleni küzdelem.
3. Kampányok indítása arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet felismerni az álhíreket, a propagandát, a manipulációt, és hogyan lehet ellenőrizni a forrásokat és jelteni az álhíreket. Ezeknek a kampányoknak könnyen érthetőnek és széles körben hozzáférhetőnek kell lenniük.
4. Az érintett hatóságoknak gyakran kellene tájékoztató kampányokat indítaniuk személyes adataink védelméről. Ezeknek a kampányoknak könnyen érthetőnek és széles körben hozzáférhetőnek kell lenniük.
5. A hatóságoknak kedvező környezetet kell biztosítaniuk a médiapluralizmushoz: a véleménynyilvánítás szabadságához és a sokszínű tájékoztatáshoz való alapvető jogok de facto és de jure védelmének kombinációjával, beleértve a magánszektorbeli média

támogatásának megfelelő formáit, valamint a bizonyítottan független közszolgálati média támogatását, amely segíthet a minőségi tájékoztatás előállításában, a félretájékoztatás elleni küzdelemben, valamint a média- és információs műveltség növelésében.

6. A területen tevékenykedő nonprofit szervezetek számára hozzáférhetővé kell tenni az álhírek azonosítására, a források ellenőrzésére és az álhírek jelentésére irányuló oktatásra szánt forrásokat.

Ajánlások médiaszervezeteknek/technológiai vállalatoknak/platformoknak

1. Javasoljuk, hogy a médiaszervezetek és a technológiai vállalatok kínáljanak felhasználóbarát jelentési oldalakat az álhírek, a propaganda, a gyűlöletbeszéd és a manipuláció jelentésére. Az álhírek jelentésekor egyértelmű folyamatra és visszajelzésre van igény.
2. A technológiai vállalatoknak/platformoknak felelősséget kell vállalniuk és elszámoltathatónak kell lenniük az oldalaikon található információk vonatkozásában. Nekik kell megakadályozniuk és szankcionálniuk az álhírek, a gyűlöletbeszéd terjedését az általuk kezelt közösségi médiában. Adott esetben felhasználóbarát eszközöket kell biztosítaniuk, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy megbízható tényellenőrző forrásokhoz kapcsolódjanak, és lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy éljenek a válaszáadás jogával.
3. További kampányokra van szükség az álhírek, a propaganda, a gyűlöletbeszéd és a manipuláció jelentésére szolgáló jelentési eszközök fontosságáról és gyakorlati használatáról, melyeket terjesztetni kell a fiatalok körében.
4. A közösségi hálózatokon megjelenő kommentek moderálása, valamint a gyűlöletbeszéd, az álhírek és a manipuláció eltávolítása és jelentése.
5. Át kell dolgozniuk reklámpolitikájukat, beleértve a "follow the money" elvének betartását, miközben meg kell akadályozniuk a félretájékoztatáshoz vezető ösztönzőket, például az ilyen információ nyereségvágyból történő terjesztésének és felerősítésének megakadályozása érdekében. Ezeknek a politikáknak világos, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kritériumokon kell alapulniuk.
6. Biztosítaniuk kell az átláthatóságot és a nyilvános elszámoltathatóságot a felhasználók adatainak a hirdetések elhelyezése céljából történő feldolgozása tekintetében, a magánélet, a véleménynyilvánítás szabadsága és a médiapluralizmus kellő tiszteletben tartása mellett.
7. Biztosítaniuk kell, hogy a szponzorált tartalmakat, beleértve a politikai hirdetéseket is, megfelelően megkülönböztessék a többi tartalomtól. Gyermekoldalakon, videó csatornákon (pl. YouTube) nem szabad politikai kampányokat folytatni.
8. Az influenszerek ösztönzése a társadalmilag, környezetvédelmi szempontból fontos témák képviselőire (hasonlóan a multinacionális vállalatok CSR-stratégiáihoz), hogy a verseny részévé váljon, mennyire zöld/szociális egy influenszer.

9. Képzéseken való rendszeres részvétel, hogy fejlesszék készségeiket az álhírek, a gyűlöletbeszéd és az online manipuláció elleni küzdelemben.
10. Ki kell oktatni legalább egy személyt a szerkesztőségen belül, aki felelős a cikkek felülvizsgálataért az online megosztás előtt.
11. Több érdekelt fél együttműködését kell kialakítani annak érdekében, hogy lehessen függetlenül azonosítani, nyomon követni, dokumentálni és figyelmeztetni a polgárokat az ellenséges „információs műveletekre”, legyenek azok külföldi államok vagy hazai csoportok (különösen a választások előtt).
12. A platformoknak lehetővé kell tenni az adatokhoz való hozzáférést, hogy független vizsgálatokat, ellenőrzéseket és kutatásokat lehessen végezni a saját tulajdonú média- és adatinfrastruktúrákra támaszkodó tevékenységekkel kapcsolatban az információforrások átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint az európai polgárok jobb tájékoztatása érdekében.
13. A független hírmédiának, a tényellenőrzőknek és az ellenőrzéssel foglalkozó szakembereknek továbbra is be kell fektetniük a platformokba, és együtt kell működniük velük annak érdekében, hogy olyan technológiát fejlesszenek ki, amellyel hatékonyabban nyomon követhetők a közösségi adatfolyamok, az elvégezhető a forrásellenőrzés, a megállapítható a tartalom eredete, valamint a képek és videók igazságügyi elemzése; mindez a félretájékoztatás elleni fellépés (beleértve a hírmédia által közzétett információkat is), valamint az eredmények dokumentálása és nyilvánosságra hozatala érdekében.
14. Együttműködés a hírmédia, a technológiai vállalatok, a civil társadalmi szervezetek és a kutatók között a hiteles és megbízható tartalom felismerését segítő, egyformán alkalmazott, gépileg olvasható jelek szabványainak átlátható fejlesztése és bevezetése érdekében, szem előtt tartva, hogy a technológiai megoldások kifejlesztésének és működtetésének módjáért végső soron az egyének és a szervezetek felelősek.
15. Az oktatási intézményeknek, a hírmédiának és a hatóságoknak be kell fektetniük a digitális média- és információs műveltséggel (MIL) kapcsolatos, önállóan működtetett erőfeszítésekbe, hogy növeljék a média és az információ, a digitális technológia és az adatelemzés tudatosságát és megértését. Ezeknek az erőfeszítéseknek differenciálnak kell lenniük a különböző demográfiai csoportok esetében, és képesnek kell lenniük ellensúlyozni az egyenlőtlenségeket abban, hogy a különböző európai polgárok mennyire vannak felkészülve a digitális média teljes körű használatára. Az online platformoknak a szolgáltatásaik sajátosságaihoz optimalizált, megfelelő eszközök kifejlesztésével kell megkönnyíteniük az ilyen erőfeszítések megvalósítását.
16. Beruházásokat kell eszközölni a félretájékoztatás problémáival kapcsolatos interdiszciplináris, gyakorlatias, időszerű és hozzáférhető, független, tényeken alapuló kutatásokat végző európai központokba, valamint az alkalmazott válaszok hatékonyságának, eredményességének és megfelelőségének szigorú értékelésébe.
17. A finanszírozás függvényében - különösen külső forrásokból - folytatni kell a minőségi újságírásba való befektetést, és az online terjesztett audiovizuális és szöveges

tudósításokhoz professzionális automatikus tartalomellenőrző eszközökkel kell felszerelni a szerkesztőségeket.

18. Az etikai és szakmai normáknak való legmagasabb szintű megfelelés biztosítása a pluralista és megbízható hírmédia-ökoszisztéma fenntartása érdekében.

Ajánlások a médiának főiskolák/egyetemek/középiskolák számára

1. Az állampolgári és politikai szerepvállalásnak a kötelező tananyag részévé kell válnia, és a fiatalok bevonásával kell kialakítani, oly módon, hogy az új generációkat arra szocializálják, hogy aktívan vegyenek részt közösségeikben az álhírek, a propaganda és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben.
2. A kötelező tanterv részeként javasolt az alapvető médiaműveltség és a kritikai gondolkodás kompetenciáinak tanítása.
3. Minden iskolában legyen egy, az online zaklatással, online megfélemlítéssel foglalkozó szakember, pl. iskolapszichológus, aki továbbképzést végez ezeken a területeken.
4. A médiaszervezeteknek együtt kell működniük a civil szervezetekkel és a tudományos élet szereplőivel a készségekre és életkorra szabott média- és információs műveltségi megközelítések kidolgozása és végrehajtása érdekében, mégpedig minden korosztály számára, miközben iskolákkal és más oktatási intézményekkel együttműködve folytatják a fiatalabb generációkat célzó médiaműveltségi projektjeiket.

Ajánlások Ifjúsági szervezetek számára

1. Az ifjúsági szervezeteknek meg kell osztaniuk egymással az álhírek és a propaganda elleni küzdelemmel kapcsolatos ismereteiket.
2. Az ifjúsági szervezeteknek együtt kellene működniük, és létre kellene hozniuk egy nemzetközi megfigyelő és tanácsadó platformot az álhírekkel szembeni fellépéshez.
3. Fokozniuk kell a különböző médiaműveltséggel foglalkozó szervezeteket és közösségeket európai szinten összekötő gyakorlati közösség kialakítására irányuló erőfeszítéseket.
4. El kell érniük a hátrányos helyzetű területeket, és speciális médiaműveltségi képzést kell szervezniük a pedagógusok és az ifjúságsegítők számára, hogy megtanítsák őket arra, hogyan adják tovább a médiaműveltségi kompetenciákat a gyermekeknek és a fiataloknak.
5. Együtt kell működniük a tudományos élet szereplőivel, az oktatápszichológiai szakemberekkel és a médiaiparral, hogy készség- és életkor-specifikus média- és információs műveltségi megközelítéseket dolgozzanak ki, és figyelemmel kísérik azok hatékonyságát. Ennek során a civil szervezeteknek és a tudományos élet képviselőinek

lehetőség szerint a célközönséghez igazított nyelvezetre és a félretájékoztatók különböző típusainak megértését szolgáló elemzési keretek kidolgozására kell összpontosítaniuk.

6. A félretájékoztató elleni mindennapi küzdelemhez ajánlott, hogy az iparral együttműködve megkönnyítsék a nyílt forráskódú eszközök fejlesztését.
7. Ajánlott, hogy dolgozzanak ki konkrét intézkedéseket a különböző korcsoportok polgárai számára, amelyek célja a választók érzékenyítése a választások integritásának fontosságára; támogassák a választásokkal kapcsolatos információk minőségének javítását célzó műveltségi programokat; és támogassák a tényeken alapuló és adatokkal ellenőrzött nyilvános vitákat.

7. Referenciák

A YMB-projekthez kapcsolódó hivatkozások az alábbiakban találhatók:

- Blindspot - Ground News (Acknowledging Biases) <https://ground.news/>
- Civil társadalom a Cseh Köztársaságban, Magyarországon és Szlovákiában, NGO Market, Prága, 2017. Április 12., elérhető: <https://www.forum2000.cz/files/civil-society-in-the-czech-republic-hungary-and-slovakia.pdf>
- Eurofound, A NEET-ek sokféleségének feltárása, 2016
- Európai szemeszter tematikus adatlap: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-semester_thematic-factsheet_early-school-leavers_en_0.pdf
- Európai szociális felmérés <https://www.europeansocialsurvey.org/data/country.html?c=cyprus>
- Tényellenőrzés Ciprus: <https://www.facebook.com/factcheckcy/>
- A félretájékoztatás elleni küzdelem https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/fighting-disinformation_en
- Álhírekkel és az online félretájékoztatással foglalkozó magas szintű szakértői csoport zárójelentése <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/final-report-high-level-expert-group-fake-news-and-online-disinformation>
- *Ifjúsági és Egész életen át tartó tanulásért felelős főtitkárság Oktatási, Kutatási és Vallásügyi Minisztérium, Stratégiai keret az ifjúság szerepvállalásának erősítésére.*
- S.I.F.T. (Stop, Investigate, Find, Trace/Megállítani, kinyomozni, megtalálni, nyomon követni) <https://clark.libguides.com/evaluating-information/SIFT>
- A gyűlölet állapota, szélsőjobboldali szélsőségek Európában: [ESOH-LOCKED-FINAL-1.pdf \(hopenothate.org.uk\)](https://www.hopenothate.org.uk/ESOH-LOCKED-FINAL-1.pdf)
- Az online félretájékoztatás elleni küzdelem <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>
- A hírmédia digitális átalakulása és az online félretájékoztatás terjedése <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/digital-transformation-news-media-and-rise-fake-news>
- <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/coronavirus/fighting-disinformation/>
- A nyilvánosság lázadása, Martin Gurri
- Városi legendák és álhírgyűjtés Magyarországon: <https://www.urbanlegends.hu/>